

Det tilføjes, at der paa det til Hans Majestæt under 8de April affendte Hønskningsstelegram samme Dag modtoges følgende Svartelegram fra Kjøbenhavn:

„Borgmester Vestergaard.

Århus.

Hans Majestæt Kongen sender Århus Byraad sin hjerteligste Hilsen og bedste Tak for den i Anledning af Fødselsdagen fremsendte Hønskning.

Rosenstand.“

Mødet den 14de April.

I Borgmester Vestergaards Fraværelse paa en Rejse ledes Forhandlingerne af Overretssagfører C. Rier som konstitueret Formand.

^{307/97.} Efter at der gennem Udvalget for Brolægningssvæsenet var givet Murermester N. P. Knudsen, Tømrermester P. Chr. Petersen og Malermester M. Arp Underretning om Byraadets i Mødet den 3die f. M. tagne Beslutning med Hensyn til det af dem planlagte Byggeforetagende Best for Sect. Klemensbro, havde disse i en til Byraadet den 29de f. M. indkommen Skrivelse udtalt, at de fandt de af Byraadet opstillede Vilkaar for trykkende, men at de dog vare villige til at indgaa paa dem, naar der maatte anbringes 2 Stikbroer med Nedgange i Stedet for den af Byraadet forlangte enkelte Overgang fra Sect. Klemensbro til Altanen paa den planlagte Bygning, og naar der, som Vederlag for det dem affordrede Beløb af 10,000 Kr., dels maatte blive overladt dem en Strimmel Jord paa 3 Alens Bredde langs hele Facaden af denne Bygning, og dels maatte blive givet dem Tilladelse til at medregne den under Altanen værende Jordstrimmel paa 4 Alens Bredde som et til Ejendommen hørende ubebygget Areal, i hvilket Tilfælde Andragerne vilde være i Stand til at forøge Størrelsen af det planlagte Bygningskompleks og derigennem vinde en saadan Indtægt, at dette, efter deres Mening, kunde betale sig. Andragerne tilbød

derhos at belægge ovennævnte Jordstrimmel paa 4 Alens Bredde under Altanen med Asfalt samt at indhegne Plænerne med Jerngitre.

Denne Skrivelse forelaa til Behandling med Brolægningsudvalgets under 12de d. M. derover afgivne Erklæring, der sluttede sig til Andragerens Begæring.

Da det af denne endvidere fremgik, at Andragerne havde særdeles meget imod de af Byraadet forlangte Passager inde i Bygningen fra Balkonen ned til Jorden, og det formentes, at betryggende Forhold i saa Henseende ogsaa kunde tilvejebringes paa den af Andragerne foreslaaede Maade, vedtog man at imødekomme dem paa dette Punkt, ligesom man ogsaa erklærede sig villig til at overlade dem den attraaede Strimmel Jord paa 3 Alens Bredde til Behyggelse, men dog kun imod, at de udrede et Bederlag af 20,000 Kr. til Ræmnerkassen i Stedet for som tidligere bestemt af 10,000 Kr.

Det tilføjes derhos, at der i Overensstemmelse hermed under 18de April blev tilfrevet Brolægningsudvalget med Anmodning om paa ny at ville træde i Underhandling med Andragerne paa Grundlag af, 1) at disse saa Facaderet til Pladsen ved St. Klemensbro paa den i Sagen nærmere forudsatte Maade, og 2) saa Ejendomsret, ligeledes paa den i Sagen forudsatte Maade, til den Strimmel Jord paa 3 Alens Bredde, som nærmere er omtalt ovenfor, imod herfor at udrede et Bederlag af 20,000 Kr. til Kommunen, der derhos frasælger Jordringen om, at der skal anbringes 2 lukkede Passager fra den aabne Balkon ned til Gaden, men i øvrigt fastholder alle tidligere under Forhandlingerne forudsatte Vilkaar og Bestemmelser.

Som Svar derpaa modtoges der senere under 6te September gennem Udvalget en Skrivelse fra Andragerne af 29de August, hvori disse erklærede, at medens de i øvrigt kunde indgaa paa alle de af Byraadet opstillede Vilkaar, saaledes som samme nærmere vare præciserede ved Forhandlingerne imellem dem og Udvalget, kunde de dog kun tilbyde et Bederlag af 10,000 Kr., i Stedet for 20,000 Kr., til Kommunens Kasse. Denne Skrivelse kom til Forhandling i Mødet den 8de September, hvor Raadet imidlertid udtalte, at det ikke fandt An-

ledning til paa noget Punkt at frasælde sin tidligere Beslutning i denne Sag og derfor ikke kunde modtage det saaledes foreliggende Tilbud.

(Se Mødet den 1ste December.)

$\frac{3}{98}$ — 3. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse meddeltes der Efterbevilling for følgende Overskridelser af dette Udvalgs Budget for 1897, nemlig:

Konto IV 2 c.	Jødevarer.....	20 Kr. 23 Ø.
— " " d.	Brændsel og Belhøning.....	44 — 19 —
— " " h.	Skatter og Afgifter.....	4 — 12 —
— " 3 a I.	Kontant Understøttelse til understøttede uden for Afhjlet	600 — 21 —
— " " " 2.	Ugepenge til Ahjlets Beboere	14 — " —
— " " " 3.	Medicin	178 — 32 —
— " " " 5.	Begravelseshjælp	9 — 83 —
— " " " 6.	Beklædning, Bandager, Bade, Honorar til Læge, Special- ister, Børns Ophold i An- stalter m. v.	323 — 82 —
— " " b.	Refusion til andre Kommuner .	993 — 53 —

$\frac{3}{98}$ — 4. Efter Indstilling af Udvalget for Fattigvæsenet meddeltes der Efterbevilling for følgende Overskridelser af Udvalgets Budget for 1897, nemlig:

Konto III 2 b.	Fattiges Forførgelse, Brændsel m. v.	306 Kr. 04 Ø.
— " " c.	Beklædning	29 — 23 —
— " " e.	Badst og Rengøring.....	95 — 35 —
— " " f.	Medicin m. v.....	2230 — 75 —
— " " g.	Kur i Kommunehospitalet ...	4975 — 25 —
— " " h.	Begravelseshjælp	197 — 90 —
— " " l.	Refusion til fremmede Kom- muner	677 — 18 —
— " 4 b.	Fattigvæsenets Bygninger, Skatter og Vandafgift ...	" — 22 —

Ronto III 5 a.	Andre Udgifter: Inventariets		
	Bedligeholdelse og Forøgelse	44	— 58 —
— " " b.	Gudstjeneste paa Fattiggaarden	4	— " —
— " " e.	Skrivematerialier.....	62	— 90 —
— " " g.	Forskellige Udgifter.....	81	— 36 —

$\frac{3}{98}$ — 5. Efter Indstilling af Udvalget for Gasværket efterbevilgedes der følgende Overskriftelser af Gasværkets Budget for 1897, nemlig:

Ronto IX 2 Gasværkets Drift:

— " " b.	Rensning	892 Kr.	75 Ø.
— " " c	1. Bedligeholdelse af Bygning- ger.....	244	— 93 —
— " " "	2. Do. af Apparater.....	540	— 46 —
— " " "	3. Dvundbedringer.....	3392	— 36 —
— " " "	4. Fornøjelse af Røgere og Ladestuffer.....	1725	— 60 —
— " " d	7. Arbejdsløn ved Gaspro- duktionen.....	14126	— 04 —
— " " "	9. Do. ved Køles og Tjære	484	— 45 —
— " " "	10. Bygtetænding	639	— 31 —
— " " e.	Stikledninger og Maalere	20074	— 83 —
— " " f.	Bedligeholdelse af Bygter.	8575	— 90 —
— " " g.	Assurance	1722	— 22 —
— " " i.	Uforudsete Udgifter	1579	— 20 —
— " 3.	Udvidelse af Gasværket:		
— " " b.	Et Dampkølestnuseværk..	770	— 55 —

(Se Møderne den 17de f. M. og den 21de d. M.)

$\frac{12}{98}$ — 5. En herboende Arbejdsmand havde i et til Amtet under 14de Februar d. A. indgivet Andragende anket over, at en af ham her til Kommunen indgiben Begæring om Alderdomsunderstøttelse var bleven nægtet paa Grund af, at han ifølge Skrivelse fra Hjortshøj-Egaa Sogneraad, i hvilke Kommuner han tidligere har været bosat som Ejendomsbesidder, i Løbet af de sidste 10 Aar havde modtaget Fattighjælp, hvilket han bestred under Henvisning til følgende Omstændigheder:

Andragerens Hustru havde i Efteraaret 1894 været indlagt til Kur paa Sygehuset i Randers, i hvilken Anledning Sogneraadet paa hans derom fremsatte Begæring havde indstaaet for Erlæggelsen af Betalingen, og, — da Andrageren ved Hustruens Udskrivning manglede tilstrækkelige disponible Midler til Afgørelse af Sygehusets Regning og derfor paa ny havde henvendt sig til Sogneraadet med Forespørgsel, om dette foreløbig vilde betale Regningen, — senere betalt denne med 164 Kroner, uden hverken ved denne eller nogen anden Lejlighed at meddele ham, at den erlagte Betaling var Fattighjælp, hvilket Andrageren heller ikke vilde have formodet, idet han i saa Fald ikke vilde have modtaget Sogneraadets Hjælp, men laant de fornødne Midler andet Steds. Dette formenter Andrageren, han med Vished kunde have gjort, idet han havde henvist til, at han et halvt Aars Tid efter solgte sin Ejendom, hvorpaa der kun hvilede en Pantegæld af 4300 Kr., for 7400 Kr., og betalte Sogneraadet for dets Udlæg. Andrageren formenter derfor, at Sogneraadet havde været uberettiget til, særligt uden at meddele ham noget derom, at betragte det for ham udlagte Beløb som Fattighjælp.

Over dette Andragende havde Amtet den 16de Febr. forlangt sig Byraadets Erklæring meddelt, i hvilken Anledning Raadet i Mødet den 3die j. M. vedtog at henvise til den af Udvalget berørte Skrivelse fra Sogneraadet, der var dateret den 13de Januar d. A., hvoraf det fremgik, at der, som ved Afgørelsen af Andragerens Begæring forudsat, var ydet ham Fattighjælp af dette Sogneraad i 1895.

Efter at have modtaget Byraadets Erklæring havde Amtet gennem Randers Amt affordret Hjortshøj-Egaa Sogneraad Erklæring over Sagen og navnlig om, hvorvidt den omhandlede Understøttelse var begært og ydet som Fattighjælp, i hvilken Anledning Sogneraadet i Skrivelse af 23de havde udtalt, at det egentlig ikke havde tænkt at betragte den Andrageren ydede øjeblikkelige Hjælp som Fattighjælp, men nærmest som et Laan, hvorhos Raadet havde oplyst, at Andrageren ved Tilbagebetalingen tilbød at betale Renter, hvilke Raadet dog ikke mente at burde modtage af en mindre bemidlet som Andrageren.

Derhos havde Sogneraadet udtalt, at da det kun var for et mindre Tidsrum, lidt over 3 Maaneder, Sognekommunen havde staaet i Forfud, havde det ikke noget imod, at der tilstodes Andrageren Alderdomsunderstøttelse.

Med denne Skrivelse var Sagen derpaa under 30te f. M. paa ny tilstillet Byraadet til Erklæring, og var fra dette gaaet til Erklæring af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse, der under 5te d. M. i den Anledning havde udtalt sig saaledes:

„Den af Hjortshøj-Egaa Sogneraad ydede Engehus-hjælp hører til den Art af Understøttelser, der — bortset fra Tilfælde af Alderdomsunderstøttelse — af en Kommune formentlig kun kan og maa ydes efter Reglerne for Fattighjælp — jfr. det udviklede i Indenrigsministeriets Skrivelse af 21de Juni 1892 § 149 — og forekommer det derfor Udvalget, at det maa være rigtigst, at Overøvrigheden afgør, hvorvidt denne Hjælp desuagtet paa Grund af mulige særlige Omstændigheder ikke skal kunne anses for at have været ydet som Fattighjælp med deraf følgende Virkning.“

Byraadet tiltraadte denne Udtalelse og besluttede at svare i Overensstemmelse hermed.

Det bemærkes, at denne Sag blev afgjort af Indenrigsministeriet ved Skrivelse af 18de Maj til Amtet, kommuniceret Byraadet den 21de f. M., hvori Ministeriet — efter at have udhævet, at det af Sagen fremgik, at Sogneraadet for ovennævnte Kommune i Februar Maaned 1895 havde betalt en Regning paa 164 Kr. for den paagældendes Hustrus Ophold paa Randers Engehus, at Manden paa dette Tidspunkt ejede en Ejendom, som var prioriteret med 4300 Kr. og som han et halvt Aar senere solgte for 7400 Kr., at han i Maj 1895 tilbagebetalte Sogneraadet det af samme udlagte Beløb, idet han, der nægtede at have modtaget Beløbet som Fattighjælp, tilbød Renter af Summen, samt at Sogneraadet ligeledes nærmest havde betragtet Beløbet som et Andrageren ydet Laan, — udtaler, at det efter Omstændighederne ikke vilde have noget at erindre imod, at der tilstaaes den paagældende Alderdomsunderstøttelse, uanset den i 1895 ydede Understøttelse.

12/98 — 6. Man vedtog at tilbagefende til Amtet et fra samme under 18de Februar d. A. med et Eksempplar af Indenrigsministeriets Cirkulære af 2den f. M. modtaget Skema, efter at dette ved Foranstaltning af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse er blevet udfyldt med Oplysning om, hvorledes Loven om Alderdomsforsørgelse har virket her i Kommunen i forrige Aar.

(Se Møderne den 31te f. M. og 21de d. M.)

18/98 — 4. Efter forud modtagen Erklæring fra Bygningskommissionen af 30te f. M. approberedes en Facadetegning for den Murer M. Andersen tilhørende Ejendom, Fynsgade Nr. 27.

(Se Møderne den 31te f. M. og den 14de Juli.)

64/98. I et Andragende af 30te Oktober 1897, der imidlertid først var indkommet for Byraadet den 8de Februar d. A., havde en Del Grundejere i Sjællandsgade anholdt om, at den Del af denne Gade, der ligger imellem Sølyst- og Samsøgade og som for Tiden er makadamiseret, ved offentlig Foranstaltning maatte blive brolagt til Sommeren 1898 og samtidig forsynet med en Kloak af større Dimensioner end den nuværende, der i Tilfælde af Regnsfald ikke er i Stand til at modtage alt det tilstrømmende Vand.

Da der imidlertid ikke paa Kommunens Budget for 1898 findes opført noget Beløb til Dækning af de Udgifter, der ville være forbundne med Udførelsen af de i saa Henseende fornødne Arbejder, og Kommunens Bidrag hertil vilde beløbe sig til 4800 Kr., nemlig da Gaden er offentlig, Halvdelen af den samlede Udgift, der af Stadsingeniøren er anslaaet til 9600 Kr., havde Udvalget for Brolægningstvæsenet i sin over Andragendet den 12te d. M. afgivne Erklæring udtalt, at det ikke kunde anbefale at tage dette til Følge.

Da Byraadet fandt at maatte slutte sig til Udvalgets Standpunkt, besluttede man at svare Andragerne i Overensstemmelse hermed.

^{65/98}. Under 7de Februar d. A. havde Grundejerne i den øverste Del af Vollandsgade anholdt om, at denne Del af Gaden maatte blive brolagt samtidig med den øvrige Del af Gaden, om hvis Brolægning der blev tagen Beslutning i Mødet den 13de Januar d. A., idet Andragerne havde henvist til, at den øverste Del af Gaden var lige saa ufremkommelig paa visse Steder som den nederste Del.

Efter forud indhentet Erklæring fra Udvalget for Bro-
lægningsvæsenet af 12te d. M., besluttede Byraadet at tage dette Andragende til Følge, saaledes at de paagældende Grund-
ejere vilde have at godtgøre Kommunen de med Arbejdets Ud-
førelse forbundne Udgifter, der af Stadsingeniøren ere anslaaede til 6000 Kr., ved afdragsvis Betaling i 5 Aar og med For-
rentning af det til enhver Tid tilbagestaaende Beløb med 4 pCt. aarlig.

Det tilføjes, at Byraadet i sit Møde af 8de Decbr. be-
handlede et fra en Del Grundejere i Gaden under 15de Novbr.
indkommet Andragende om snarlig Udførelse af Brolægningen,
hvilket af forskellige Grunde ikke havde fundet Sted i Somme-
rens Løb, bl. a. paa Grund af Vanskeligheder ved at faa Ma-
terialier; Udførelsen af den tagne Beslutning vilde derfor først
kunne finde Sted i Aaret 1899.

^{125/98}. I et Andragende af 15de f. M. havde Enkefru
Julie Thomsen anholdt om Approbation paa en af hende
planlagt Forlængelse af Ny Grønnegade over den hende til-
hørende Loft, Matr.-Nr. 46 a af Købstadens Markjorder, samt
til Dels over Købmand O. Vangballes tilstødende Ejendom,
hvori Ejeren af denne er enig, saaledes som det var vist paa
et med Andragendet fulgt Situationsrids, hvorhos hun tillige
havde anholdt om, at den Del af den saaledes planlagte Gade,
der laa imellem Samsøgade og Thunøgade, maatte blive bro-
lagt ved offentlig Foranstaltning, imod at hun forstudsvis ud-
redebe Betalingen herfor, efterhaanden som Arbejdet skred frem.

Over dette Andragende forelaa der, gennem Udvalget for
Byens Udvidelse og Bebyggelse, følgende Erklæring af Stads-
ingeniøren af 21de f. M.:

„Mod den fremsendte Plan til en Forlængelse af Ny Grønnegade høves intet at bemærke. Gaden vil slutte sig godt til de allerede eksisterende Gader i Nærheden — Thunøgade og Samsøgade — og som anført i Andragendet har Grosserer Langballe, som ejer den ene Halvdel af Ny Grønnegade mellem Nørreallé og Thunøgade, ved tidligere Lejlighed afgivet Erklæring om, at han er enig med Enkefru Thomsen i at anlægge Ny Grønnegades Forlængelse, saaledes som her foreslaaet.

Ligeledes vil Gaden kunne passe godt ind i en fremtidig Bebyggelsesplan for Arealet mellem Nørreallé, Teglværksvej og Ny Munkegade.

Gaden bør kunne udvides til 30 Alen, da den rimeligvis ad Aare vil blive en ret befærdet Gade.

I øvrigt ønsker Fru Thomsen Gaden brolagt straks. Fortovene bør forlanges belagt med Tjærebeton og begrænsede med 2den Sort Kantsten.

Særlige Bæmskeligheder frembyde Kloafforholdene, idet det ovennævnte store Areal ikke, naar det er bebygget, vil kunne finde Afløb gennem Borrebækken, som ikke vil kunne bortføre mere Vand end det, der for Tiden har Afløb gennem den.

Der bør derfor til Approbationen af det paatænkte Gadeanlæg knyttes følgende Betingelser:

1. at Fru Thomsen i Gaden lader lægge en Kloaf af Størrelse, som Brolægningssudvalget maatte bestemme,
2. at Fru Thomsen, naar det forlanges af Byraadet, lader lægge en Hjelpeledning for Regnvand fra Hj. af Thunøgade og Ny Grønnegades Forlængelse, Grønnegade og Møllestien til Aaen.

Omkøstningerne til denne Ledning ville blive meget betydelige, ca. 50,000 Kr. efter et foreløbigt Skøn. Men Fru Thomsen maa kunne forlange nogen Godtgørelse af de to andre Lodsejere, Grosserer Langballe og Hospitalet, naar der en Gang skal anlægges Gader paa deres Arealer.

Under Henvisning til denne Erklæring havde ovennævnte Udvalg i sin over Sagen afgivne Erklæring af 2den d. M. ud-

talt, at det ikke kunde anbefale Andragendet, forinden Afsløbsforholdene vare ordnede, hvilket efter Udvalgets Skøn næppe kunde ske paa anden end den af Stadsingeniøren paapegede Maade, dog saaledes, at det maatte være Andragerindens egen Sag selv at ordne sig med vedkommende i saa Henseende.

Da Byraadet maatte tiltræde Udvalgets Standpunkt, vedtog man at tilskrive Andragerinden i Overensstemmelse hermed.

I denne Sag foregik der dernæst senere i Aarets Løb følgende:

I Mødet den 16de Juni forelaa et nyt Andragende fra Enkefru Thomsen med Anmodning om Approbation paa en fra den tidligere lidt forandret Retning af den planlagte Gade, men denne Begæring var fraraadet af Udvalget for Byens Udvidelse og blev derfor ikke bevilget.

For øvrigt gik Andragendet til Erklæring af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Omkostningerne ved det omhandlede Kloakanlæg, som Fru Thomsen tilbød at tage Del i i Forhold til det Areal, der derved afvandedes for hendes Vedkommende.

Af Udvalget indbragtes Sagen igen i Mødet den 15de December under Henvisning til følgende af Stadsingeniøren den 17de November til Udvalget for Brolægningssvæsenet afgivne Erklæring:

„Medens Ny Grønnegades Forlængelse er approberet i Henseende til Beliggenhed og Højder, saa er Ordningen af Afsløbsforholdene fra Gaden og det omliggende Terræn, som tilhører Købmand Langballe, Hospitalet og Andrageren, forbundet med nogen Vanskelighed.

Den Udvej, der ligger lige for, nemlig at lede Vandet fra det Areal, der vil saa sit Afløb gennem Ny Grønnegades Forlængelse, ad Nørre Allé hen til Munkegade og herfra videre gennem Borrebækken, lader sig ikke benytte, da denne Kloak baade ifølge Teori og Praksis har vist sig at være for lille til at aflede mere Vand end det, der for Tiden ved et Regnsfald tilflyder den.

Det foreliggende Kloakspørgsmaal bliver herved af større Omfang og Bekostning, end man straks skulde formode, og

det vil derfor være rigtigt samtidig med Ordningen af dette Spørgsmaal tillige at overveje, hvorledes Afløbsforholdene fra Kommunens Arealer i Nærheden bedst kunne ordnes, og ved disse Arealer maa dels tænkes paa

1. den mangelfuldt afvandede Rarré mellem Nørreallé, Munkegade, Grønnegade og Ny Grønnegade, og
2. dels de store Arealer ved Silkeborgvejen, Viborgvejen og Teglværksvejen (Oldjorden).

Angaaende Størrelsen af de nævnte Arealer skal oplyses, at

1. det Areal, som skal afvandes gennem Ny Grønnegades Forlængelse har en Størrelse af ca. 20 Tdr. Ld.
2. og at Kommunens Arealer ved de ovennævnte Veje, som have Fald ned mod Aaen, og hvortil der bør tages Hensyn ved Undersøgelsen af en Kloakplan, have et Areal paa ca. 190 Tdr. Ld.

Det vil ikke være ringe Kvantiteter af Spildevand, som løber fra disse Arealer, naar de engang blive bebyggede, og det bør være Opgaven at aflede dette Vand saaledes, at Spildevandet kun undtagelsesvis og da kun i opspædt Tilstand ledes til Aaen.

Det bliver selvfølgelig nødvendigt at lægge en Ledning, som fra Skæringen mellem Silkeborg- og Viborgvejen (ved Indførselen til Ceres) fører Spildevandet til Havet.

Paa saa mange Steder som muligt bør denne Ledning ved Overskudsledninger sættes i Forbindelse med Aaen, hvorved det bliver muligt at formindske dens Dimensioner saa meget som muligt. Overskudsledningerne træde først i Funktion, naar Kloakbandet er opspædet med en bestemt Mængde Regnvand.

For at bestemme den Vej, ad hvilken Spildevandsledningen fra Ceres bedst føres til Havet er der foretaget omfattende Opmaalinger og Nivellementer.

Saaledes som Forholdene foreligger, ere følgende Løsninger mulige:

Plan I. Ledningen føres ad Vesterbrogade, over

Kvægtorvet, gennem Nørreallé til Munkegade, hvor Ledningen føres til Borrebækken.

Overfaldsbrønde anbringes paa følgende Steder:

1. ved Havesejlskabets Have med Afløb gennem den stensatte Kende ved Ceres,
2. ved Hjortensgade med Afløb gennem en ny Ledning ad Vesterallé til Slusebroen,
3. ved Ny Grønnegade med Afløb gennem en ny Ledning ad Ny Grønnegade, Grønnegade og Møllestien til Maen,
4. ved Vollandsgade og
5. ved Ny Munkegade.

Afløbet fra de to sidstnævnte Overfaldsbrønde kan ledes tilbage til Overfaldsbrønden ved Ny Grønnegade og gaa i den ny Ledning gennem Ny Grønnegade.

Denne Løsning er imidlertid ikke heldig, fordi Spildevandsledningen ikke kan komme dybt nok i Jorden.

Det vil saaledes være nødvendigt at forhøje Nørreallé mellem Munkegade og Ny Grønnegade samt Vesterbrogade paa en længere Strækning meget betydeligt for blot at skaffe 2 Fod Jord over Ledningen.

Tillige bliver Borrebækken efter denne Plan belastet lige til dens yderste Grænse, ligesom Planen kræver, at der straks udføres omfattende Ledningsarbejder m. m. i Nørreallé mellem Munkegade og Ny Grønnegade.

Der kan heller ikke efter denne Plan opnaas nogen Forbedring af Afløbsforholdene ved Ejendommene i Nørreallé og Vesterbrogade, hvad der er meget ønskeligt.

Plan II. Betydelig bedre Forhold kunne opnaas ved at lede Spildevandet fra de ommeldte Arealer, ikke til Borrebækken, men til Havet. Herved vil opnaas, at man kan faa Ledningen betydelig dybere i Jorden paa de vanskelige Punkter i Nørreallé og i Vesterbrogade.

Skal der ikke anvendes Pumpning til Kloakvandets Fjernelse, er der kun to Veje mulige for Ledningen, nemlig enten Vesterbrogade — Kvægtorvet — Nørreallé — Nørregade — Tværgade — Havet, eller Vesterbrogade — Vester-

allé — Vestergade — Lille Torv — Store Torv —
Bjælpetorvet — Skoleghde — Skolebakken — Habet.

En saadan Kloakledning vil foruden at afvande Kommune-
murens Arealer ved Silkeborg- og Viborgvejen samt de
private Arealer ved Nørreallé og Teglværksvej tillige gøre
udmærket Nytte ved at optage i sig en Del af det Spildevand,
der for Tiden tilflyder Aaen.

I saa Henseende vil Ledningen gennem Vestergade være
langt at foretrække for Ledningen gennem Nørreallé,
ligesom Ledningen gennem Vestergade fordrer betydelig
kortere Hjelpeledninger til Aaen. Denne Linie kræver
heller ikke, at der straks fra Kommunens Side træffes sær-
lige Foranstaltninger i Anledning af det foreliggende An-
dragende.

Ved Bestemmelsen af Afløbsforholdene fra Ny Grønne-
gades Forlængelse er der derfor gaaet ud fra, at der en
Gang lægges en affkørende Kloakledning gennem Vester-
gade.

Af det Fru J. Thomsen, Grosserer Vangballe og Ho-
spitalet tilhørende Grundstykke faar et Areal paa ca. 13
Tdr. Afløb gennem Ny Grønnegades Forlængelse, og gen-
nem denne Gades nederste Strækning fra Nørreallé og op
til Thunøgade maa Afvandingen ske gennem en 18" Led-
ning.

Fra Nørreallé maa lægges gennem Ny Grønnegade en
30" $\times$ 33" Betonkloak, som ved Vestergade afgiver sit
Spildevand til den projekterede affkørende Ledning, der
kommer ude fra Ceres.

Fra Vestergade fortsættes ovennævnte Betonledning gen-
nem Møllestien til Aaen.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvem der skal udrede
Udgiften ved Betonkloaken gennem Møllestien, Grønnegade
og Ny Grønnegade, da forekommer det mig, at den ude-
lukkende maa paahvile de ovennævnte 3 private Ejdere,
dels fordi en Strækning af deres Grund langs Teglværksvej
til sin Tid vil blive afvandet gennem en eventuel Kloak i
denne Vej, og dels fordi Ledningens Anlæg vil være for-

bundet med Gæner for Kommunen, medens Arbejdet staar paa.

Kommunen bør betinge sig Ret til at lede Vandet fra de til Gaden stødende Grunde til den nye Kloak, ikke fordi de nuværende Kloaker ere særlig utilstrækkelige, men nærmest fordi det vil være uheldigt at have 2 forskellige Kloakledninger i Gaden; i den smalle Grønnegade og i Møllestien er der desuden ikke Plads til mere end en Ledning.

Omkøstningerne ved Kloakledningen gennem Ny Grønnegade fra Nørreallé til Vestergade vil andrage:

700 løb. Fod Betonrør at levere à 6 Kr. ...	4200 Kr.
700 — — at lægge à 3 — ...	2100 —
Interimistiske Kloakarbejder	1500 —
Mulige Omlægninger af Vand- og Gasledninger	2000 —
Gadens Istandsættelse efter Arbejdet:	
400 □-Tavne Bro à 2 Kr.	800 Kr.
40 Rbfp. Sand à 8 Kr.	320 —
	1120 —
40 Rbfp. Fjld at bortføre à 8 Kr.	320 —
Uforudsete Udgifter	760 —
	12000 Kr.

Strækningen gennem Møllestien til Laen vil

højest koste et lignende Beløb 12000 —

I alt vil det saaledes koste ca.... 24000 Kr. at aflede Vandet fra Enkefru Thomsens, Grosserer Vangballes og Hospitalets Arealer paa det Punkt, hvor Vandet naar Kommunens Grund.

Da nævnte 3 Grundejeres Arealer forholde sig som 1 : 1 : 2, burde de fordele Udgiften saaledes mellem sig:

Enkefru Thomsen	6000 Kr.
Grosserer Vangballe	6000 —
Hospitalet	12000 —

Enkefru Thomsens Ønske om, at Kloaken i Ny Grønnegades Forlængelse imellem Thunøgades og Samsøgades Forlængelse midlertidig maa sættes i Forbindelse med Kloaken i Thunøgades Forlængelse tør jeg anbefale, men kun

paa Betingelse af, at Fru Thomsen eller ovennævnte Gods-
ejere i Forening forpligter sig til at anlægge Kloaken gen-
nem Ny Grønnegade til Aaen paa egen Bekostning, naar
Kommunen maatte forlange det."

Forinden Byraadet tog nærmere Bestemmelse i denne Hen-
seende anmodede det imidlertid Udvalget for Brolægning om at
foranledige Overslag tilvejebragte over Udgifterne ved de af
Stadsingeniøren nævnte Kloakplaner.

(Se Mødet den 17de Novbr.)

129/98. Fra Sagfører Rottbøll Petersen forelæa der
følgende Andragende af 18de f. M.:

"J Anledning af en af Gaardejer Fr. Rasmussen
i Aaby uberettiget iværksat Spærring af Aarhus Aa med
Jernfæder ud for Aaby agter Baadudlejer Søren Peder-
sen her i Byen at søge bemeldte Gaardejer til Fjernelse
af Rædespærringen, og formener han at kunne støtte dette
Søgmaal principalt paa, at Aaen fra gammel Tid frit
og uhindret har været befærdet helt op i Brabrand Sø af
alle og enhver, subsidiært paa, at han i hvert Fald i Egen-
skab af Ejer af Matr.-Nr. 1285 af Aarhus Bygrunde,
der grænser umiddelbart op til Aarhus Aa, hidtil faktisk
har haft fri Færdjel paa Aaen i Lighed med andre til-
stødende Grundejere.

Ifølge Jordebog for Aarhus Købstad, approberet af
Aarhus Stiftamt den 19de Marts 1874, Pag. 28, er det
ved Højesteretsdom af 27de Juni 1849, jfr. Schlegels Sam-
ling af Højesteretsdomme 1846—56, Pag. 268, statueret,
at Aarhus Aa maa formodes at tilhøre Købstaden og ikke
de tilstødende Grundejere, med mindre disse kan paavise
særlig Udkomst, og bemeldte Søgmaal vil derfor, saafremt
den principale Søgmaalsgrund ved Dommen maatte blive
tilsidesat af Mangel paa Bevis, formentlig let kunne af-
vises, fordi Kommunen ifølge Jordebogen og den deri cite-
rede Højesteretsdom alene maa anses som rette Sagsøger
til at paatale Rettigheder med Hensyn til Aaen, der knytter
sig til de inden Bygrænsen tilstødende Grunde.

Som en Følge heraf tillader jeg mig herved for Vaad-
udlejer Søren Pedersen af Aarhus ærbødigt at anmode det
ærede Byraad om at meddele ham den eventuelt fornødne
Bemyndigelse til Sagsanlæg eller paa anden Maade sætte
ham i Stand til at sikre sig mod Sagens eventuelle Af-
visning af ovenanthydede Grunde.

Aarhus Stiftamts Skrivelse til mig af 26de f. M.,
hvori Landbrugsministeriets Resolution i Sagen kommuni-
ceres, tillader jeg mig at vedlægge i Genpart."

Byraadet vedtog at meddele Andrageren den saaledes be-
gærte Bemyndigelse, idet man dog tillige tog Forbehold imod,
at den saaledes givne Tilladelse skulde kunne opfattes, som om
Kommunen derved havde givet Afkald paa nogen Rettighed, som
i ovennævnte Højesteretsdom er forudsat at tilkomme Kom-
munen.

136/98. I Mødet den 31te f. M. fremkom der fra Ud-
valget for Gasværket følgende af Bestyrelsen for Gasværket
under 20de f. M. indgivne Forslag til Anlæg af et Vand-
gasværk:

„Gasforbrugets Tilvækst fra det ene Aar til det andet
holder sig stadigt omkring 10 pCt. Det vil derfor være
strengt nødvendigt at faa Gasværkets Produktionsevne
udvidet.

Det nuværende Værk vil ikke kunne være tilstrækkeligt
til en sikker Forsyning længere end til Udgangen af Aaret
1899. Der maa derfor nu i 1898 tages fat paa Ud-
arbejdelse af Forarbejderne til et nyt Gasværk, for at Op-
førelsen straks kan paabegyndes i Begyndelsen af 1899.

Da der imidlertid skal holdes ud med det nuværende
Værk til Aaret 1900, er dette betinget af, at intet Uheld
sker, og at Kullsorten, der anvendes, er af lignende gode
Kvalitet som den nuværende, thi der haves til den Tid
ingen Reserverevne at kunne opføre i Tilfælde af indtræ-
dende Uheld med en eller flere Ovne, eller Udbyttet pr.
Ovn bliver mindre paa Grund af Kullenes ringere Kvalitet.

Skal man tænke sig Gasværket udvidet med et Kul-

gasværk, maa dette anlægges uafhængigt af det nuværende, det vil sige, at det ny Værk skal have Apparater og Rensehus for sig, da de nuværende Apparater og Rensere ikke kunne belastes med mere, og der ikke habes mere Plads paa Stedet til Forstørrelse af disse Apparater, endvidere, at dette ny Kulgasværk bliver anlagt saa stort, at det kan holde ud og være tilstrækkeligt i en Arrække.

Paa den opfyldte Grund ud for det nuværende Gasværk kan der anlægges et Retorthus med tilhørende Kulhus til en daglig Produktion paa 1,200,000 Kbf., de dertil hørende Kondensations, Schrubber, Badfæ, Etskhafter og Redelanlæg samt Rensehus og en ny teleskopisk Beholder, der kan rumme 1 Million Kbf.

Dette Anlæg vil komme til at koste $1\frac{1}{2}$ à 2 Millioner Kroner, en stor Kapital, naar man tager i Betragtning, at dette Anlæg i Forening med det nuværende og med det for Tiden stigende Gasforbrug kun vil være tilstrækkeligt til Aaret 1910 à 1911.

Der er derfor Grund til at tage under Overvejelse, om det ikke vilde være klogt at optage Spørgsmaalet om et Værk for carbureret Vandgas. Vandgas fremstilles ved at lade Vanddampe komme i Berøring med stærkt ophedede Flader, hvorved Vanddampene dekomponeres og overgaa til Brint og Kulilte. Denne Gas er ikke lysende og er lugtfri, hvorfor den carbureres med Petroleumsassald efter den Lysstyrke, man ønsker, at Gassen skal have. Derved kommer den ogsaa til at lugte som almindelig Kulgas, hvad der er højest nødvendigt, da man ellers ikke kan mærke Utætheder, hvilket vil have farlige Følger. Vandgas er dertil omtrent fri for Svovl, og affætter ikke som Kulgas Raftalin i Ledningerne, der bevirker de hyppige Forstoppelse, men har derimod Evne til at opløse dette Stof.

I Amerika bruges næsten udelukkende Vandgas. Over 300 Gasværker ere Vandgasværker alene, medens de øvrige Gasværker ere anlagte med 30 pCt. Kulgas og 70 pCt. Vandgas. Hvor et Vandgasværk ikke har et Kulgasværk ved Siden, anvendes Anthracite Kul til Ophejdningen af

Apparaterne, medens man med Kulgasværk benytter Kokes, hvad der er en ret heldig Udvej for den store Overproduktion. Til Fremstilling af 1000 Rbf. Vandgas bruges, inkl. Kedelfyringen, 45 Pd. Kokes.

Efter at have ført Underhandlinger med et Firma i England, der paatager sig Bygningen af saadanne Vandgasværker, kan jeg her forelægge Resultatet af disse Underhandlinger samt Plan over dets Beliggenhed og Indretning.

Dette Værk kan optages i det nuværende uden Forøgelse af Apparater og Renselar, og da det dog bliver nødvendigt snart at forstørre vort Dampkedelanlæg, kunde dette tages i Betragtning ved et Vandgasværk og forene begge Værkers Dampforsyning.

Det heldige ved et saadant Vandgasværk bestaar i, at det fordrer en lille Plads, er billigt i Anlægget og dernæst opfyret og færdigt til Brug paa 2 Timer, saa at man med et saadant Værk kan møde enhver Kalamitet.

Den overhaandtagende Indførelse af Vandgasværker, især i et Land som England, hvor alle større Gasværker have et saadant Anlæg som Supplement, ofte i Størrelse paa 4—6 Millioner Kubikfod, viser fuldt ud, hvilket Værd disse have. Aarsagen til at Vandgasen vinder saa stort Indpas, skyldes væsentlig den store Sikkerhed et Gasværk kommer til at arbejde under, hvilket er en meget stor Nødvendighed, da Gasen er bleven en saa uundværlig Faktor i det daglige Liv, men ikke mindst er Hensynet til den ringe Anlægs kapital og Plads, dette indtager, Grund dertil, saa at der sikkert i Fremtiden paa store Gasværker kun vil ske Udvidelse af Kulgasværket i den halve Udstrækning, medens Vandgasværket optager den anden Halvdel.

Ved Anlægget af et Vandgasværk gælder det om at indrette det saaledes, at Raaproduktet, d: Petroleumsassaldet, kan tilføres og oplagres saa billigt som muligt.

For Aarhus' Vedkommende er dette særlig heldigt, idet Petroleumsassaldet kan tilføres pr. Tankdamper, der skulde lægge til ved den søndre Mole, og derpaa gennem en 6"

Smidejernsrørledning pumpes ind paa Gasværket i en eller to Tanke, beliggende paa Gasværkets Grund bag ved den sidst opførte Beholder, og som hver for sig skulde være saa store, at de kunne optage et Aars Forbrug.

Der kan sikkert ikke rejses Indvendinger herimod fra Havneautoriteternes Side, under Paaskud af Brand- og Eksplosionsfare, da Affaldet af russisk Petroleum, kaldet Masfuth, ikke ere mere tændbart end de i Handelen værende mineralste Massinolier. Det vil ogsaa kunne ses deraf, at Kjøbenhavns Frihavn har indrømmet Østre Gasværk Til-ladelse til at lade de Tankdampere, der skulle forsyne Gasværket med Petroleumsaffald, saa Holbærksplads i Frihavnen. Skulde det være vanskeligt paa nuværende Tidspunkt at saa Tankdamperne til at indtage den urene Olie, vil Tanke paa Gasværket dog være en Nødvendighed, da Olien ikke kan ligge paa Foustager formedelst det store Svind, der derved vilde fremkomme og jaaledes fordyre Raaproduktet.

I et Forslag, der er fremkommet fra Hr. Driftsbestyrer Jrminger ved Østre Gasværk i Kjøbenhavn, om Anlægget af et Vandgasværk der, omtales den store Betydning, det har, at benytte Tanke ved Beregningen af Driftsudgifterne. Jrminger skriver: „Prisen paa russisk Petroleumsaffald er $3\frac{3}{4}$ Øre pr. Pd. under Forudsætning af, at Petroleummen ankommer og opbevares i Foustager. Hvis den ankommer i en Tankdamper og bliver pumpet op i en Tank paa Gasværket, vil Prisen blive lavere og omkring 3 Øre, og med 3 Øre pr. Pd. kan Vandgas med 15 Hrs Styrke fremstilles lige saa billigt som Kulgas.“ Heri er Forrentning af Anlægskapitalen endda ikke taget med.

Ingeniørfirmaet Humphreys & Glasgow i London tilraader at anlægge det saa stort, at det kan producere 800,000 Kbf. i 2 Sektioner paa hver 400,000 Kbf. om Dagen, og deraf kun anbringe den ene Sektion straks. En Sektion bestaar af 1 Generator, 1 Karburator, 1 Overheder, 1 Vadsfer, 1 Schrubber og 1 Vandkondenjer, den sidste

stor nok til begge Sektioner. Endvidere 2 Dampmaskiner og 2 Blæsere, hver for sig store nok til Betjening af begge Sektioner.

Vandgasværket tænkes anlagt paa den Grund, hvor det gamle Maalerhus ligger. Denne Bygning, der afgiver Bolig til Assistenten, er som saadan betragtet en Umulighed som menneskelig Bolig, da den ligger indesluttet af 2 Gasbeholdere, et Regenerationsstur og en Slutteplads for Røtsene, saa at der, selv om Vandgasværket ikke kom til at ligge her, maatte staffles Assistenten en anden Bolig, eller ogsaa ydes ham Huslejegodtgørelse til Bolig uden for Gasværket.

Som det vil ses af Planen, er det projekteret at lægge Damplederne i det nuværende Lagerrum og endvidere indtage et Tag af det gamle Regenerationsstur til Blæserne med deres Maskiner, Petroleumspumper, Fødepumper og 1 Stationsmaaler.

Paa Pladsen, hvor det gamle Maalerhus ligger, er projekteret en Bygning 43' Længde, 36' Bredde og 32' til Tagfæget. Lagerrummet, der for Tiden ligger meget uheldigt, tænkes henlagt paa den Firkant, der ligger vis à vis Beholder Nr. 2 og for Enden af Haven. Denne Bygning skulde være saa stor, at den kan indeholde Lageret af trutne Rør, Fittings, ildfaste Materialier og Maalere, et Areal, der vil svare til det dobbelte af det nuværende Lagerrum ca. 450 □-Alen. Blev Bygningen opført med Stue og 1 Etage, kan Etagen benyttes til Maalerlager og Beboelse for Assistenten.

Jeg tillader mig derfor at foreslaa Opførelsen af et saadant Vandgasværk, alternativt:

1. For Bygningens, Redlers og Maskiners Vedkommende saa stort, at det kan optage 800,000 Kbf. daglig Produktionsevne, men foreløbig kun opstille en Sektion paa 400,000 Kbf. og en Petroleumstank, svarende hertil.
2. Et komplet Vandgasværk, der kan producere 800,000 Kbf. daglig, og med en Petroleumstank som overfor.

I.

Kalkulatorisk Overslag for et Vandgasværk med 400,000 Afb. daglig Produktionsevne, Bygninger og Rødler til senere Forstørrelse til 800,000 Afb.:

Bygning til Vandgasværket inkl. Fundamenter	14,000 Kr.
2 Rødler à 1000 □-Fod Ildpaavirkningsflade med Indmuring.....	20,000 —
Dampskorsten.....	5,000 —
Lagerbygning med Beboelse.....	14,000 —
1 Stationsmaaler med tilhørende Rørledning.....	10,000 —
1 Sektion Vandgasværk 3,975 £ à 18.20 Kr.	72,345 —
Told og Fragt, 10 pCt.	7.234 —
1 Petroleumstank med Fundament og tilhørende Rørledning paa Værket.....	38,000 —
Ledning fra Havnen til Petroleumstanken...	8,000 —
Uforudsete Udgifter, Ingeniørarbejder, Rejseudgifter m. m.....	11,421 —
	200,000 Kr.

II.

Kalkulatorisk Overslag over et komplet Vandgasværk til 800,000 Afb. Produktionsevne:

Bygning til Vandgasværket inkl. Fundamenter	14,000 Kr.
2 Rødler à 1000 □-Fod Ildpaavirkningsflade med Indmuring.....	20,000 —
Dampskorsten.....	5,000 —
Lagerbygning med Beboelse.....	14,000 —
1 Stationsmaaler med tilhørende Rørledning	10,000 —
2 Sektioner Vandgasværk 6,375 £ à 18.20 Kr.	116,025 —
Told og Fragt, 10 pCt.	11,600 —
1 Petroleumstank m. m.....	38,000 —
Ledning fra Havnen til Petroleumstanken...	8,000 —
Uforudsete Udgifter.....	13,375 —
	250,000 Kr.

I det sidste Tilfælde har man det store Gode, at have Reserve helt igennem og være fritaget for senere Forstyrrelser, naar den sidste Sektion skal opstilles.

Idet jeg herved fremsender min Indstilling, undlader jeg ikke at anføre, at jeg ved Konference med d'Hrr. Petersen og Jrminger, Driftsbestyrere ved Kjøbenhavns Gasværker, har faaet fuld Bekræftelse paa min Anskuelse, at det vil være rigtigt at foreslaa Udvidelsen af Gasværket med et Værk for carbureret Vandgas. Vinder dette Forslag Bifald, vilde det være heldigst straks at begynde Opførelsen af det ny Lagerrum, saa Rødlerne og Vandgasværket bestilte, og dernæst fortsætte med Arbejdet saaledes, at Leverandøren af Vandgasværket, der betinger sig 8 Maaneder fra Bestillingsdagen til dets Fuldførelse, kan være færdig til ultimo Juli 1899. Det bemærkes, at Ingeniørfirmaet lader udføre saa meget af Vandgasværket hos vore hjemlige Fabrikanter, som det er muligt."

Med Henvisning hertil havde Udvalget for Gasværket under 24de j. M. indstillet, at der skrides til Anlæg af et komplet Vandgasværk til den af Gasværksbestyreren nævnte formentlige Pris af 250,000 Kr.

Efter at denne Sag var bleven forhandlet i Mødet den 31te j. M. og derpaa udsat til fornyet Behandling i nærværende Møde, tiltraadtes Udvalgets fornævnte Indstilling.

^{141/98.} Efter derom gennem Byfogden i Aarhus den 30te j. M. fremkommen Begæring fra Finansministeriet i Skrivelse af 29de j. M. forsynede Byraadet i Genhold til D. U. 5—14—4 den af samme under 6te Februar 1879 til Indtægterfonden for 63,000 Kr. udstedte Obligation (se Byraadsforhandlinger for 1879, Tillæg S. 82) med Fornødselsespaaategning for sammes Restbeløb 21,000 Kr.

^{148/98.} Efter Indstilling af Udvalget for Bro-lægningsvæsenet m. m. af 4de d. M. antoges de fra nedennævnte Leverandører ved en den 29de j. M. afholdt Licitation fremkomne Tilbud paa Levering af Arbejder og Materialier til Bro-læg-

ningstvæsenets Forbrug i Aaret fra den 1ste April 1898 til den 31te Marts 1899, nemlig:

Paa Brolægningsarbejde fra Brolægger Frederiksen.

„ Murarbejde fra Murermester Chr. Petersen.

„ Smedearbejde fra Smedemester J. Nielsen.

„ Kloakarbejde fra Entreprenør Andreasen.

„ Kørselsarbejde med Undtagelse af Banding og Transport af ekv. Sten fra Vognmand M. Nielsen.

„ Kørselsarbejde ved Transport af ekv. Sten fra Vognmændene A. Larsen og Chr. Pedersen.

„ Kørselsarbejde ved Banding fra Vognmand S. Gammelgaard.

„ Jernstøberarbejde fra Fabrikant L. Andersen.

„ Tjærebetonarbejde fra Arbejdsmand J. Sørensen m. fl.

„ glasfærede Lerrør fra Købmændene Kampmann, Møller og Herjvind.

„ Cement fra samme Firma og fra Købmand L. Hammerich, idet denne Leverance deles imellem begge disse Leverandører.

¹⁴⁹/₉₈. Der fremlagdes en paa Kæmnerkontoret paa Grundlag af de i Januar Maaned d. A. indsamlede Mandtalslister udarbejdet summarisk Oversigt over Antallet af de faste Beboere her i Kommunen medio Januar 1898, hvorefter disse udgør et Antal af tilsammen 42,323.

Toges til Efterretning.

Oversigten, der bl. a. udviser, hvorledes Folkemængden var fordelt efter Gader, Stræder og Beje samt Sogne, er optagen i Tillægget.

¹⁵⁰/₉₈. Efter Indstilling af Rasseudvalget antog under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke Byraadet et fra Aktieselskabet „Aarhus Privatbank“, efter Udbydelse blandt Byens Bankinstitutter, under 13de d. M. fremkommet Tilbud om Ydelse af et midlertidigt Laan i et Aar til Kommunen af 400,000 Kr. til en Rente, der skal være $\frac{1}{4}$ pCt. over den til enhver Tid gældende laveste Nationalbanksdiskonto.

I Anledning heraf blev der under 22de April tilskrevet Indenrigsministeriet saaledes:

„Til Bestridelse af Udgifterne ved forskellige kommunale Foretagender samt til Afvikling af det med Indenrigsministeriets Tilladelse af 6te Oktbr. 1883 hos den danske Landmandsbank optagne Laan, oprindelig stort 1,000,000 Kr., har det høje Ministerium under 11te April 1894 tilladt Kommunen hos Statsanstalten for Livsforfiktning at optage et Laan, stort 1,550,000 Kr.

Af dette Laan er anvendt til:

1.	Indfrielse af Laanet af 1884 ..	852,282 Kr. 75 Ø.
2.	Købesummen for den med Indenrigsministeriets Samtykke af 11te Novbr. 1889 erhvervede „Bispestoft“ af Aarhus Bygrund med Omkostninger	42,430 — 17 —
3.	Omkostninger ved en Vandledning til Fodfolkskafernen	1,627 — 45 —
4.	Bidrag til Erhvervelse af Grund til Guldsmedgades Udvidelse...	3,848 — 47 —
5.	Omkostninger ved Opførelse af en ny Byfskole og Forandring af Ovne i nordre Byfskole	105,254 — 01 —
6.	Udgifter ved Omordning af Kirkegaardsvæsenet og Udvidelse af Kirkegaarden	10,318 — 48 —
7.	Udgifter ved Udvidelse af Gasværket	200,269 — 95 —
8.	Udgifter til Bygning af en ny Slusebro over Aaen	47,721 — 83 —
9.	Omkostninger ved Opførelsen af et kommunalt Slagtehus	212,776 — 04 —
10.	Omkostninger ved Tilbejbringelsen af Planer til en Renovationsanstalt	2,783 — 26 —

11. Restudgift ved Opførelsen af et nytt Egheds.....	20,913 — 80 —
12. Omkostninger ved selve Laanet.	5,916 — 97 —
Til sammen...	1,506,143 Kr. 18 Ø.

saaledes at der er i Behold af dette Laan 43,856 Kr. 82 Ø.

Under 14de Oktbr. 1896 har det høje Ministerium endvidere meddelt Kommunen Tilladelse til Optagelse af et Laan, stort 3,400,000 Kr., hvoraf Aarhus Havn overtog en Andel, der ved Ministeriets Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 21de Decbr. 1897 bestemtes til 425,000 Kr. Kommunens Del i Laanet udgjorde saaledes 2,975,000 Kr., der til den for Laanet gældende Kurs udbragtes til 2,886,642 Kr. 50 Ø.

Af dette Laan er medgaaet til delvis Betaling af Købesummen for Godsset Marselisborg og Omkostninger ved Købet til Indfrielse af et af Vikuben overtaget Laan, stiftet i 1879 til Indfrielse af fornævnte i 1894 stiftede Laan, til Rest..... til Omkostninger ved selve Laanet..	1,043,999 Kr. 76 Ø., 161,000 — " —, 1,500,804 — 59 —, 7,319 — 17 —,
til sammen...	2,713,123 Kr. 52 Ø.,

saaledes at der er i Behold af dette Laan 173,518 Kr. 98 Ø.

Af de her omhandlede 2 Laan havees altsaa i Behold til sammen 217,375 Kr. 80 Ø.

Der foreligger for Kommunen en Del Udgifter, som efter Bestaaffenheden af de Foretagender, hvortil de ere anvendte eller skulle anvendes, ikke egne sig til at afholdes af de aarlige Budgetter. Dette gælder saaledes Udgifter til:

1. Købet af de med Indenrigsministeriets Tilladelse af 13de Decbr. 1895 og 4de Juli 1896 erhvervede

Gjendomme paa Frederiksgade til Udbidelse af Østergade	47,646 Kr. 82 Ø.
2. Opførelse af et Kølehus ved Kommunens offentlige Slagtehus .. ca.	92,000 — " —
3. Udbidelse af Vandværkets Maskin-anlæg	ca. 70,000 — " —
4. Den med Indenrigsministeriets Samtykke af 15de Juli 1893 foretagne Inddæmning ud for Kommunens Gasværk og Slagtehus ca.	160,000 — " —
5. Opførelsen af en ny Pavillon i Kommunens Vgstanlæg, „Benne-lyst“	ca. 67,000 — " —
6. Anlæg af et Vandgasværk, som er funden nødvendigt paa Grund af det stadig voksende Gasforbrug ...	ca. 250,000 — " —
Til sammen...	686,646 Kr. 82 Ø.

Til delvis Bestridelse af disse Udgifter tillader Byraadet sig at anholde om det høje Ministeriums Samtykke, til dels at anvende ovennævnte Restbeløb af de fornævnte Laan, dels at optage et Laan, stort 400,000 Kr. i Aarhus Privatbank, hvilket Laan vil være at forrente med $\frac{1}{4}$ pCt. over den til enhver Tid gældende laveste Nationalbankdis-konto og at tilbagebetale om et Aar.

Naar Byraadet ikke nu søger om Tilladelse til et fast Laan, er Grunden dels den, at man nødig Mæret efter Op-tagelsen af det foranstøtte store Laan paa 2,975,000 Kr. vil udbjyde et nyt Laan, dels den, at der i den nærmeste Fremtid forestaar flere Udgifter, som ikke kunne afholdes af Budgettet, men bør fordeles paa en længere Mærrække, saaledes til Opførelsen af en ny Borger Pigeskole og til et elektrisk Vgstanlæg, eventuelt til Skadeløsholdelse af Biby Sogneskommune for Indlemmelse af Marselisborg Hoved-gaard i Købstaden, ligeledes eventuelt til Aktier i Hamme-banen.

Byraadet agter derfor til næste Aar at fremkomme med

Indstilling til det høje Ministerium om Optagelsen af et fast Laan, der vil være at afdrage i en nærmere bestemt Arrække.

Til Oplysning om Kommunens økonomiske Forhold tillader Byraadet sig at vedlægge en Afsskrift af den pr. 1ste Januar 1897 udarbejdede Status — den pr. 1ste Jan. 1898 gældende Status har endnu ikke kunnet opgøres — samt at bemærke, at Budgetoverskuddet efter Kommunens Regnskaber i de sidste 5 Aar har udgjort i 1893 Kr. 100,106,₁₁, 1894 Kr. 147,589,₀₉, 1895 Kr. 202,559,₅₇, 1896 Kr. 182,165,₂₅ og 1897 Kr. 234,892,₁₂."

Det tilføjes, at det saaledes begærte Samtykke er meddelt ved Indenrigsministeriets Skrivelse til Amtet af 14de Maj, kommuniceret Byraadet den 17de j. M.

^{151/98}. Efter derom i Skrivelse af 12te d. M. fremkommen Begæring meddeltes der Stadsingeniør Jørgensen Rejsetilladelse fra den 19de d. M. til senest den 1ste Juni d. A. for i Tyskland og Frankrig at gøre sig bekendt med forskellige hans Stilling som Stadsingeniør vedrørende tekniske Forhold.

^{152/98}. Til Efterretning toges en af Formanden for Gasværksudvalget mundtlig afgiven Meddelelse om en for nylig paa Gasværket stedfunden mindre, hændelig Ildsbaade, i hvilken Anledning Udvalget bemyndigedes til at tilstaa 2 Arbejdsmænd paa Værket et Gratiale for deres under Branden udviste Forhold, der bidrog til at begrænse dennes Omfang.

Mødet den 21de April.

^{433/96}. Efter Indstilling af Udvalget for Brolægningssvæsenet antoges der et fra Tømmermester A. Nielsen ved Licitation den 16de d. M. fremkommet Tilbud paa Anbringelse af en Bølgeskærm langs Kronen af Stenglaciset ud for Inddæm-